

Βρυξέλλες, 7 Μαρτίου 2025
(OR. en)

6778/25

ENV 121
CLIMA 50
ENER 52
TRANS 51
SOC 110
FIN 266
RESPR 5
COH 13
CADREFIN 15

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	5 Μαρτίου 2025
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	C(2025) 880 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» βάσει του κανονισμού για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - C(2025) 880 final.

συνημμ.: C(2025) 880 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 5.3.2025
C(2025) 880 final

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» βάσει του κανονισμού για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα

Ανακοίνωση της Επιτροπής

Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» βάσει του κανονισμού για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα

1. ΚΟΙΝΕΣ ΒΑΣΕΙΣ.....	4
1.1 Ορισμός της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα και έγκαιρη εφαρμογή του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης	4
1.2 Διασύνδεση μεταξύ της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».....	4
1.3 Κατευθυντήριες αρχές στο πλαίσιο του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα	7
1.3.1 Επιπτώσεις του κύκλου ζωής.....	7
1.3.2 Άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις.....	8
1.3.3 Πρόληψη φαινομένων εγκλωβισμού	9
1.3.4 Βέλτιστα διαθέσιμα επίπεδα περιβαλλοντικών και κλιματικών επιδόσεων.....	9
1.3.5 Συνέπεια με τους πρωταρχικούς κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της νομοθεσίας της ΕΕ	10
2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΒΑΣΕΩΝ	10
2.1. Δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία που δεν περιλαμβάνονται σε ειδικό ανά τομέα παράρτημα.....	13
2.2. Δραστηριότητες ευθυγραμμισμένες με τη σημαντική συμβολή της ταξινομίας της ΕΕ και τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».....	15
2.3. Χρηματοπιστωτικά προϊόντα που υλοποιούνται στο πλαίσιο της συνιστώσας κράτους μέλους του InvestEU.....	16
2.4. Διάκριση μεταξύ μέτρων και επενδύσεων που στηρίζονται από το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα	16

Ανακοίνωση της Επιτροπής

Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» βάσει του κανονισμού για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα

Σκοπός του παρόντος εγγράφου τεχνικής καθοδήγησης είναι να βοηθήσει τις εθνικές αρχές στην κατάρτιση και στην υλοποίηση των κοινωνικών σχεδίων τους για το κλίμα, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹. Μόνο το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο να ερμηνεύει έγκυρα το δίκαιο της ΕΕ.

Το παρόν έγγραφο βασίζεται στις παρατηρήσεις που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια της πρόσκλησης υποβολής στοιχείων σχετικά με την πρωτοβουλία (από τις 30 Απριλίου έως τις 28 Μαΐου 2024) και της στοχευμένης διαβούλευσης σχετικά με το σχέδιο καθοδήγησης (18 Ιουνίου έως 23 Αυγούστου 2024).

Το άρθρο 7 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ (στο εξής: κανονισμός για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα) προβλέπει ότι το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα στηρίζει μόνο μέτρα και επενδύσεις που συμμορφώνονται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»² κατά την έννοια του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³ (στο εξής: κανονισμός για την ταξινόμηση) («σημαντική επιβάρυνση για τους περιβαλλοντικούς στόχους»). Ο κανονισμός για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα αναφέρεται ρητά στο άρθρο 17 του κανονισμού για την ταξινόμηση, αλλά δεν αναφέρει τις επακόλουθες κατ' εξουσιοδότηση πράξεις και τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου για την εφαρμογή του κανονισμού για την ταξινόμηση. Αντ' αυτού, ο κανονισμός για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα ορίζει ότι η Επιτροπή θα πρέπει να εκδώσει τεχνική καθοδήγηση προσαρμοσμένη στο πεδίο εφαρμογής του Ταμείου, για να καθοδηγήσει τα κράτη μέλη και να εξηγήσει τον τρόπο με τον οποίο τα μέτρα και οι επενδύσεις πρέπει να συμμορφώνονται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»⁴.

Το παρόν έγγραφο καθοδήγησης καθορίζει τις προϋποθέσεις βάσει των οποίων η Επιτροπή κρίνει αν τα μέτρα και οι επενδύσεις για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων και των περιουσιακών στοιχείων που είναι επιλέξιμα για στήριξη στο πλαίσιο του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα συμμορφώνονται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Το παρόν έγγραφο καθοδήγησης θέτει, στο πλαίσιο του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα, κοινές βάσεις για τον καθορισμό της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (ενότητα 1). Καθορίζει επίσης εργαλεία και προσεγγίσεις για την εφαρμογή των κοινών βάσεων στην πράξη (ενότητα 2). Το έγγραφο καθοδήγησης περιλαμβάνει ειδικά ανά τομέα παραρτήματα, στοχευμένα στις δραστηριότητες και στα περιουσιακά στοιχεία που είναι επιλέξιμα στο πλαίσιο του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα, προκειμένου να είναι εξαρχής σαφής η εφαρμογή του.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/955 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2023, για τη σύσταση Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 (ΕΕ L 130 της 16.5.2023, σ. 1).

² Όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο ιβ) και στην αιτιολογική σκέψη 23 του κανονισμού για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα, τα εθνικά μέτρα που παρέχουν προσωρινή άμεση εισοδηματική στήριξη σε ευάλωτα νοικοκυριά και ευάλωτους χρήστες των μεταφορών σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3 θεωρείται ότι έχουν ασήμαντη αναμενόμενη επίδραση στους περιβαλλοντικούς στόχους και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να θεωρείται ότι συμμορφώνονται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13).

⁴ Άρθρο 6 παράγραφος 5 του κανονισμού για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα.

Το έγγραφο τεχνικής καθοδήγησης δεν θίγει την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του κανονισμού για την ταξινόμηση των επενδύσεων, του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, της πολιτικής συνοχής και άλλων προγραμμάτων και μέσων της ΕΕ.

Το παρόν έγγραφο καθοδήγησης δεν προδικάζει την εκτίμηση της Επιτροπής όσον αφορά τη συμβατότητα των μέτρων κρατικών ενισχύσεων ούτε θίγει τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Όσον αφορά μέτρα και επενδύσεις που συνιστούν κρατική ενίσχυση σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ), τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις προϋποθέσεις συμβατότητας του εφαρμοστέου μέσου κρατικών ενισχύσεων⁵. Πολλά, αλλά όχι όλα τα μέσα κρατικών ενισχύσεων περιέχουν αναφορά στην αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Από τη μία πλευρά, ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες μια δραστηριότητα ή ένα περιουσιακό στοιχείο δεν συμμορφώνεται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» βάσει του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης, αλλά η κρατική ενίσχυση για την ίδια ή παρόμοια δραστηριότητα ή περιουσιακό στοιχείο μπορεί να θεωρηθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις των εφαρμοστέων κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις⁶. Από την άλλη πλευρά, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις μπορεί να θέτουν αυστηρότερες προϋποθέσεις συμβατότητας από εκείνες που καθορίζονται στο παρόν έγγραφο καθοδήγησης όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς όρους για την υποστηριζόμενη δραστηριότητα ή περιουσιακό στοιχείο. Αυτό θα μπορούσε να συμβαίνει, για παράδειγμα, όταν η κρατική ενίσχυση χορηγείται για να συμβάλει στην επίτευξη ενός στόχου προστασίας του περιβάλλοντος, και στην περίπτωση αυτή δεν αρκεί να αποδειχθεί ότι η δραστηριότητα ή το περιουσιακό στοιχείο δεν βλάπτει σημαντικά το περιβάλλον αλλά απαιτείται θετική συμβολή στην προστασία του περιβάλλοντος⁷.

Το παρόν έγγραφο καθοδήγησης λαμβάνει επίσης υπόψη τον στόχο του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα, συγκεκριμένα την παροχή χρηματοδοτικής στήριξης στα κράτη μέλη για μέτρα και επενδύσεις που στηρίζουν ευάλωτα νοικοκυριά, πολύ μικρές επιχειρήσεις και χρήστες των μεταφορών που πλήττονται ιδιαίτερα από τη συμπερίληψη των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τα κτίρια και τις οδικές μεταφορές στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2003/87/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁸ (οδηγία για το ΣΕΔΕ).

⁵ Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 40 του κανονισμού για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η στήριξη αυτή χορηγείται σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις, κατά περίπτωση.

⁶ Για παράδειγμα, η απόκτηση από κράτος μέλος πετρελαιοκίνητου επιβατικού τροχαίου υλικού με σκοπό τη διάθεσή του σε φορέα παροχής δημόσιας υπηρεσίας στο πλαίσιο σύμβασης παροχής δημόσιας υπηρεσίας θα μπορούσε να είναι σύμφωνη με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στον κανονισμό 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για τις δημόσιες επιβατικές σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές (ΕΕ L 315 της 3.12.2007, σ. 1) και ανεξάρτητα από τον χαρακτηρισμό του «Τ21. Τροχαίο υλικό για σιδηροδρόμους ή τραμ που δεν έχει μηδενικές εκπομπές ή δεν είναι μηχανή διπλής χρήσης» σύμφωνα με το παράρτημα του παρόντος εγγράφου τεχνικής καθοδήγησης που αφορά τις μεταφορές.

⁷ Για παράδειγμα, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της ενέργειας (CEEAG), είτε οι υποδομές ανεφοδιασμού με υδρογόνο που αναπτύσσονται ή αναβαθμίζονται με κρατική ενίσχυση πρέπει να παρέχουν αποκλειστικά ανανεώσιμο υδρογόνο ή υδρογόνο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, είτε το κράτος μέλος πρέπει να επιδείξει αξιόπιστη πορεία προς τη σταδιακή κατάργηση του υδρογόνου που δεν είναι ανανεώσιμο ή χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών έως το 2035, απαίτηση που διαφέρει από το παράρτημα του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης το οποίο αφορά τις μεταφορές, σύμφωνα με το οποίο η κατασκευή και ο εκσυγχρονισμός σταθμών ανεφοδιασμού με υδρογόνο θεωρείται ότι συμμορφώνονται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» ανεξάρτητα από την ένταση άνθρακα του παρεχόμενου υδρογόνου.

⁸ Οδηγία 2003/87/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/EK του Συμβουλίου (ΕΕ L 275 της 25.10.2003, σ. 32).

1. ΚΟΙΝΕΣ ΒΑΣΕΙΣ

1.1 Ορισμός της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα και έγκαιρη εφαρμογή του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης

Για τους σκοπούς του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης, η αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» νοείται όπως ορίζεται στο άρθρο 17 του κανονισμού για την ταξινόμηση. Το άρθρο αυτό ορίζει τι συνιστά «σημαντική επιβάρυνση» για τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους που παρατίθενται στο άρθρο 9 του κανονισμού για την ταξινόμηση.

Μια δραστηριότητα ή ένα περιουσιακό στοιχείο⁹ θεωρείται ότι επιβαρύνει σημαντικά:

- τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής εάν οδηγεί σε σημαντικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου·
- την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, εάν οδηγεί σε αυξημένο αρνητικό αντίκτυπο των πραγματικών και των αναμενόμενων κλιματικών συνθηκών στην ίδια τη δραστηριότητα ή στο ίδιο το περιουσιακό στοιχείο ή σε ανθρώπους, φυσικούς πόρους ή περιουσιακά στοιχεία·
- τη βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων εάν είναι επιβαρυντική για την καλή κατάσταση ή για το καλό οικολογικό δυναμικό των υδατικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων, ή για την καλή περιβαλλοντική κατάσταση των θαλάσσιων υδάτων·
- την κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένων της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης, εάν οδηγεί σε σημαντικές ανεπάρκειες ως προς τη χρήση υλικών ή στην άμεση ή έμμεση χρήση φυσικών πόρων, ή εάν αυξάνει σημαντικά την παραγωγή, την αποτέφρωση ή τη διάθεση αποβλήτων, ή εάν η μακροπρόθεσμη διάθεση αποβλήτων ενδέχεται να προκαλέσει σημαντική και μακροπρόθεσμη βλάβη στο περιβάλλον·
- την πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης εάν οδηγεί σε σημαντική αύξηση των εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος·
- την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων εάν είναι σε σημαντικό βαθμό επιβαρυντική για την καλή κατάσταση και την ανθεκτικότητα των οικοσυστημάτων ή είναι επιβαρυντική για την κατάσταση διατήρησης οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων όσων είναι ενωσιακού ενδιαφέροντος.

Μόνο οι δραστηριότητες ή τα περιουσιακά στοιχεία που αξιολογούνται ότι δεν επιβαρύνουν σημαντικά κανέναν από αυτούς τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους μπορούν να θεωρηθούν ότι συμμορφώνονται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».

1.2 Διασύνδεση μεταξύ της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»

Η συμμόρφωση με την ισχύουσα ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία αποτελεί προϋπόθεση για την πρόληψη της σημαντικής επιβάρυνσης των έξι περιβαλλοντικών στόχων. Ως εκ τούτου, για λόγους απλούστευσης, το παρόν έγγραφο καθοδήγησης και τα παραρτήματά του δεν επαναλαμβάνουν τις εφαρμοστέες περιβαλλοντικές νομοθετικές απαιτήσεις της ΕΕ. Το έγγραφο καθοδήγησης και τα παραρτήματά του καθορίζουν αρχές και στοχευμένα κριτήρια που βασίζονται στην περιβαλλοντική νομοθεσία της ΕΕ και τη συμπληρώνουν, όταν είναι αναγκαίο, ώστε να διασφαλίζεται ότι μια δραστηριότητα ή ένα περιουσιακό στοιχείο δεν επιβαρύνει σημαντικά κανέναν από τους στόχους που παρατίθενται στην ενότητα 1.1. Η εφαρμογή των αρχών που καθορίζονται στο παρόν έγγραφο

⁹ Ο κανονισμός για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα αναφέρεται σε μέτρα και επενδύσεις που στηρίζουν τελικά δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία. Ως εκ τούτου, το έγγραφο καθοδήγησης αναφέρεται συστηματικά σε δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία.

καθοδήγησης και των κριτηρίων που παρατίθενται στα παραρτήματα θα πρέπει να είναι ανάλογη προς το πόσο σημαντική είναι η επιβάρυνση που προκαλεί ένα περιουσιακό στοιχείο ή μια δραστηριότητα.

Οι εκτιμήσεις των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ), οι στρατηγικές περιβαλλοντικές εκτιμήσεις (ΣΠΕ) καθώς και ο έλεγχος βιωσιμότητας και η ενίσχυση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την απόδειξη της συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» με τους ακόλουθους τρόπους:

- Για έργα για τα οποία απαιτείται ΕΠΕ¹⁰ σύμφωνα με την οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹¹ (οδηγία ΕΠΕ), μπορούν να χρησιμοποιηθούν η διαδικασία ΕΠΕ και τα συμπεράσματα σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις ενός έργου για να συμβάλουν στην απόδειξη της συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», όπως τίθεται σε εφαρμογή στην ενότητα 2.
- Για έργα που εκτελούνται στο πλαίσιο σχεδίων ή προγραμμάτων για τα οποία απαιτείται ΣΠΕ¹² σύμφωνα με την οδηγία 2001/42/ΕΚ¹³ (οδηγία ΣΠΕ), οι διαδικασίες που διεξάγονται για τους σκοπούς της ΣΠΕ μπορούν να συμβάλουν στην απόδειξη της συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», όπως τίθεται σε εφαρμογή στην ενότητα 2. Για να αποδειχθεί η συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», η εκτίμηση των επιπτώσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας ΣΠΕ, συμπεριλαμβανομένης της ουσιαστικής συμμετοχής του κοινού στη λήψη αποφάσεων¹⁴, πρέπει να καλύπτει όλους τους περιβαλλοντικούς στόχους που παρατίθενται στο άρθρο 9 του κανονισμού για την ταξινόμηση.
- Τα αποτελέσματα του ελέγχου βιωσιμότητας και της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή¹⁵, που απαιτούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

¹⁰ Σύμφωνα με την οδηγία ΕΠΕ (οδηγία 2011/92/ΕΕ), τα μεγάλα κατασκευαστικά ή αναπτυξιακά έργα στην ΕΕ πρέπει πρώτα να αξιολογούνται ως προς τον αντίκτυπό τους στο περιβάλλον. Αυτό γίνεται πριν από την έναρξη του έργου. Η οδηγία ΕΠΕ εφαρμόζεται σε ευρύ φάσμα δημόσιων και ιδιωτικών έργων, τα οποία καθορίζονται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ της οδηγίας:

1. υποχρεωτική ΕΠΕ (παράρτημα Ι): όλα τα έργα που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι (για παράδειγμα, σιδηρόδρομοι μεγάλων αποστάσεων, αυτοκινητόδρομοι) θεωρείται ότι έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και, ως εκ τούτου, απαιτούν ΕΠΕ· ή

2. ΕΠΕ υποκείμενη στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών βάσει ελέγχου (παράρτημα ΙΙ): για τα έργα που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ (για παράδειγμα, έργα αστικής ή βιομηχανικής ανάπτυξης, δρόμοι, τουριστική ανάπτυξη καθώς και έργα διευθέτησης υδατορευμάτων και αντιπλημμυρικά έργα), οι εθνικές αρχές πρέπει να αποφασίσουν αν το έργο υπόκειται σε ΕΠΕ. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται μέσω της «διαδικασίας ελέγχου», στο πλαίσιο της οποίας αξιολογούνται οι επιπτώσεις των έργων βάσει κατώτατων ορίων / κριτηρίων ή βάσει κατά περίπτωση εξέτασης. Για τον σκοπό αυτόν, οι εθνικές αρχές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια που ορίζονται στο παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας ΕΠΕ και τις πληροφορίες που παρέχει ο κύριος του έργου βάσει του παραρτήματος ΙΙ Α.

¹¹ Οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (κωδικοποιημένο κείμενο) (ΕΕ L 26 της 28.1.2012, σ. 1).

¹² Η οδηγία ΣΠΕ προβλέπει εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σχεδίων και προγραμμάτων που ενδέχεται να έχουν σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις (για παράδειγμα, για σχέδια και προγράμματα που αφορούν τη χρήση γης, τις μεταφορές, την ενέργεια, τα απόβλητα και τη γεωργία). Για να αποφασιστεί αν ένα σχέδιο και πρόγραμμα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΣΠΕ, θα πρέπει να πληρούνται τα ακόλουθα τέσσερα κριτήρια:

3. εκπονείται ή εγκρίνεται από μια αρχή σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο·

4. απαιτείται βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων·

5. καταρτίζεται για οποιονδήποτε από τους τομείς που παρατίθενται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο α) της οδηγίας·

6. καθορίζει το πλαίσιο για μελλοντικές άδειες έργων που απαριθμούνται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ της οδηγίας ΕΠΕ.

¹³ Οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2001, σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων (ΕΕ L 197 της 21.7.2001, σ. 30).

¹⁴ Αυτό σημαίνει ότι δίδεται στο κοινό έγκαιρη και πραγματική ευκαιρία, εντός εύλογων χρονικών περιθωρίων, να εκφράσει τη γνώμη του επί του προκαταρκτικού σχεδίου ή προγράμματος και της περιβαλλοντικής μελέτης που το συνοδεύει πριν το σχέδιο ή το πρόγραμμα εγκριθεί ή αρχίσει η σχετική νομοθετική διαδικασία (άρθρο 6 παράγραφος 2 της οδηγίας ΣΠΕ).

¹⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Τεχνικές κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών στην κλιματική αλλαγή κατά την περίοδο 2021-2027» [C(2021) 5430 final].

και του Συμβουλίου¹⁶ (κανονισμός InvestEU), τα οποία προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁷ (κανονισμός για τον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη») και θεωρούνται συναφή με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁸ (κανονισμός περί κοινών διατάξεων), μπορούν να συμβάλουν στην απόδειξη της συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», όπως τίθεται σε εφαρμογή στην ενότητα 2.

Οι ΕΠΕ και οι ΣΠΕ μπορούν να συμβάλουν στην αξιολόγηση του αν είναι πιθανό να επιβαρυνθεί σημαντικά οποιοσδήποτε από τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους και στην απόδειξη της συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Σύμφωνα με τις οδηγίες ΕΠΕ και ΣΠΕ, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα της ΕΠΕ και της ΣΠΕ. Ωστόσο, μπορούν ακόμη να αποφασίσουν να εκτελέσουν έργο ή μέτρο που προκαλεί σημαντική βλάβη. Αντίθετα, για την αξιολόγηση ως προς τη μη πρόκληση σημαντικής βλάβης που περιγράφεται στην ενότητα 2 απαιτείται να αφαιρεθούν από τα κοινωνικά σχέδια για το κλίμα (στο εξής: ΚΣΚ) τα μέτρα και οι επενδύσεις που θα μπορούσαν να επιβαρύνουν σημαντικά έναν ή περισσότερους από τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους.

Δεδομένου ότι η συμμόρφωση με την περιβαλλοντική νομοθεσία της ΕΕ αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», ο προϋπολογισμός της ΕΕ δεν μπορεί να χρηματοδοτεί δραστηριότητες ή περιουσιακά στοιχεία των οποίων η νομιμότητα ή η κανονικότητα επηρεάζεται άμεσα από απόφαση της Επιτροπής να εκδώσει αιτιολογημένη γνώμη σύμφωνα με τη διαδικασία επί παραβάσει δυνάμει του άρθρου 258 της ΣΛΕΕ. Εάν μια δραστηριότητα ή ένα περιουσιακό στοιχείο επηρεάζεται από απόφαση της Επιτροπής να εκδώσει αιτιολογημένη γνώμη, θα πρέπει και πάλι να θεωρείται ότι συμμορφώνεται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», υπό την προϋπόθεση ότι, όταν αξιολογείται ανεξάρτητα, συμμορφώνεται με την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ. Για παράδειγμα, μια νέα κατασκευή θα μπορούσε να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΕΠΕ, αλλά το κράτος μέλος στο οποίο πραγματοποιείται η κατασκευή ενδέχεται να έχει μεταφέρει πλημμελώς την οδηγία. Στην περίπτωση αυτή, το κράτος μέλος θα πρέπει να διασφαλίζει ότι το έργο συμμορφώνεται με την οδηγία ΕΠΕ ως προϋπόθεση για την απόδειξη της συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».

Η συμπερίληψη σε ένα ΚΣΚ οποιασδήποτε δραστηριότητας ή περιουσιακού στοιχείου που επηρεάζεται από προηγούμενα στάδια που έχουν κινηθεί δυνάμει του άρθρου 258 της ΣΛΕΕ (δηλαδή προειδοποιητική επιστολή ή έρευνα σε εξέλιξη) δεν θίγει τυχόν περαιτέρω μέτρα που λαμβάνει η Επιτροπή στο πλαίσιο της διαδικασίας επί παραβάσει, όπως ορίζεται στη Συνθήκη. Η δραστηριότητα ή το περιουσιακό στοιχείο εξακολουθεί να υπόκειται στα κριτήρια της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» τα οποία προβλέπονται στα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης ή, όταν η δραστηριότητα ή το περιουσιακό στοιχείο δεν απαριθμείται στα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα, στην αξιολόγηση ως προς τη μη πρόκληση σημαντικής βλάβης που περιγράφεται λεπτομερώς στην ενότητα 2.2 του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης.

¹⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/523 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Μαρτίου 2021, για τη θέσπιση του προγράμματος InvestEU και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1017.

¹⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1153 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2021, για τη σύσταση του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 και (ΕΕ) αριθ. 283/2014.

¹⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων (ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 159).

Μια δραστηριότητα ή περιουσιακό στοιχείο που έχει αντίκτυπο σε περιοχές Natura 2000 και για την οποία ή το οποίο απαιτούνται αντισταθμιστικά μέτρα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 παράγραφος 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου¹⁹ (στο εξής: οδηγία για τους οικοτόπους) μπορεί να συμμορφώνεται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», υπό την προϋπόθεση ότι τα αντισταθμιστικά μέτρα αποφέρουν καθαρά οφέλη για τη βιοποικιλότητα²⁰, συνδέονται με το έργο σε τοπικό επίπεδο²¹ και περιλαμβάνουν ισχυρά και διαφανή συστήματα παρακολούθησης²².

1.3 Κατευθυντήριες αρχές στο πλαίσιο του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα

Για τους σκοπούς του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης, οι δραστηριότητες και τα περιουσιακά στοιχεία θα θεωρείται ότι συμμορφώνονται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», εάν τηρούν τις ακόλουθες κατευθυντήριες αρχές: λαμβάνουν υπόψη τις επιπτώσεις του κύκλου ζωής (1.3.1)· συνεκτιμούν τις άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις (1.3.2)· προλαμβάνουν τα φαινόμενα εγκλωβισμού (1.3.3)· υιοθετούν τα βέλτιστα διαθέσιμα επίπεδα περιβαλλοντικών και κλιματικών επιδόσεων (1.3.4)· και διασφαλίζουν τη συνέπεια με τους πρωταρχικούς κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της νομοθεσίας της ΕΕ (1.3.5). Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι θα πρέπει να δίνεται προσοχή ώστε να διασφαλίζεται ότι η εφαρμογή των κριτηρίων «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» είναι αναλογική, υπό την έννοια ότι αποφεύγεται μόνο η σημαντική βλάβη.

Οι αρχές αυτές αποτελούν τη βάση των κριτηρίων που καθορίζονται στα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης (ενότητα 2.1.) και εφαρμόζονται επίσης σε δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία που δεν καλύπτονται από τα εν λόγω παραρτήματα (ενότητα 2.2). Οι εν λόγω αρχές συνάδουν με τις απαιτήσεις της ταξινόμιας της ΕΕ (ενότητα 2.3.)· και με τις ειδικές προϋποθέσεις που επεξηγούνται στην ενότητα 2.4. Τέλος, εφαρμόζονται και σε μέτρα πέραν των επενδύσεων (ενότητα 2.5.).

1.3.1 Επιπτώσεις του κύκλου ζωής

Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις της δραστηριότητας ή του περιουσιακού στοιχείου καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής. Βάσει του άρθρου 17 του κανονισμού για την ταξινόμηση, η «σημαντική επιβάρυνση» στο πλαίσιο του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης θα πρέπει να αξιολογείται λαμβανομένων υπόψη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της ίδιας της δραστηριότητας ή του ίδιου του περιουσιακού στοιχείου και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των προϊόντων και των υπηρεσιών που προκύπτουν από αυτήν τη δραστηριότητα για ολόκληρο τον κύκλο ζωής τους, ιδίως με την εξέταση της παραγωγής, της χρήσης και του τέλους του κύκλου ζωής των εν λόγω προϊόντων και υπηρεσιών.

¹⁹ Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7). Περαιτέρω προδιαγραφές για την ερμηνεία του άρθρου 6 παράγραφος 4 της οδηγίας για τους οικοτόπους περιέχονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής (2021/C 437/01) «Εκτίμηση σχεδίων και έργων σε σχέση με τόπους Natura 2000 — Μεθοδολογική καθοδήγηση σχετικά με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 3 και 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους».

²⁰ Μετρήσιμη θετική επίπτωση («καθαρό όφελος») στη βιοποικιλότητα, σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από την ανάπτυξη του έργου. Οι ειδικές αναλογίες αντιστάθμισης για κάθε έργο καθορίζονται «κατά περίπτωση», σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής (2021/C 437/01) «Εκτίμηση σχεδίων και έργων σε σχέση με τόπους Natura 2000 — Μεθοδολογική καθοδήγηση σχετικά με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 3 και 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους».

²¹ Η περιοχή που επιλέγεται για την εφαρμογή της αντιστάθμισης θα πρέπει να βρίσκεται στην ίδια βιογεωγραφική περιοχή (όσον αφορά τόπους που έχουν οριστεί βάσει της οδηγίας για τους οικοτόπους) ή στην ίδια γεωγραφική κατανομή, διαδρομή αποδημίας ή περιοχή διαχείρισης για είδη πτηνών (όσον αφορά τόπους που έχουν οριστεί βάσει της οδηγίας για τα πτηνά) στο εκάστοτε κράτος μέλος. Οι οικονομικοί φορείς δεν μπορούν να συνεισφέρουν σε ένα παγκόσμιο ταμείο αποζημίωσης το οποίο δεν θα εξασφάλιζε συγκεκριμένες, αποτελεσματικές και μετρήσιμες δράσεις σε σχέση με την επηρεαζόμενη βιογεωγραφική περιοχή.

²² Η εφαρμογή των αντισταθμιστικών μέτρων θα πρέπει να εποπτεύεται από καταρτισμένους επιστήμονες, βάσει μεθοδολογίας για την αξιολόγηση της προόδου και των αποτελεσμάτων, η οποία θα πρέπει να γνωστοποιείται δημοσίως στο κοινό και στις αρμόδιες αρχές. Η παρακολούθηση θα πρέπει να πραγματοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια του έργου.

Για τους σκοπούς του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης αρκεί η εφαρμογή παραμέτρων κύκλου ζωής αντί της διενέργειας αξιολόγησης ολόκληρου του κύκλου ζωής. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι δεν απαιτούνται αναλύσεις χαρακτηρισμού (attributitional) ή συνεπειών (consequential) του κύκλου ζωής πλήρους κλίμακας (π.χ. συμπεριλαμβανομένων των έμμεσων περιβαλλοντικών επιπτώσεων των τεχνολογικών, οικονομικών ή κοινωνικών αλλαγών που οφείλονται στη δραστηριότητα ή στο περιουσιακό στοιχείο). Ωστόσο, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν, εάν είναι αναγκαίο και εφαρμόσιμο, στοιχεία από υφιστάμενες αναλύσεις του κύκλου ζωής ή από αξιολόγηση του κύκλου ζωής²³. Το πεδίο της αξιολόγησης ως προς τη μη πρόκληση σημαντικής βλάβης θα πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα στάδια του κύκλου ζωής, όπως η παραγωγή ή η κατασκευή, η χρήση και το τέλος του κύκλου ζωής —οπουδήποτε αναμένεται η μεγαλύτερη βλάβη.

Για παράδειγμα, για την εξέταση των επιπτώσεων του κύκλου ζωής δικαιολογείται η συμπερίληψη, για πολλαπλά μέτρα που περιγράφονται λεπτομερώς στα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα (π.χ. B3.1, B4.1, T17), κριτηρίων που απαιτούν να προετοιμάζεται για επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση ένα ορισμένο ποσοστό των παραγόμενων μη επικίνδυνων αποβλήτων κατασκευών και καταδαφίσεων. Η απαίτηση αυτή βασίζεται σε επιστημονικές αναλύσεις που καταδεικνύουν τα περιβαλλοντικά οφέλη, από την άποψη του κύκλου ζωής, της προετοιμασίας των αποβλήτων για επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση αντί άλλων εναλλακτικών λύσεων διαχείρισης αποβλήτων, όπως η αποτέφρωση και η υγειονομική ταφή.

1.3.2 Άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις

Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τόσο οι άμεσες όσο και οι έμμεσες επιπτώσεις μιας δραστηριότητας ή ενός περιουσιακού στοιχείου²⁴. Άμεσες επιπτώσεις είναι οι επιπτώσεις των δραστηριοτήτων ή των περιουσιακών στοιχείων σε επίπεδο έργου (π.χ. κατασκευή κτιρίου) ή σε επίπεδο συστήματος (π.χ. σιδηροδρομικό δίκτυο, σύστημα δημόσιων μεταφορών), οι οποίες προκύπτουν κατά την υλοποίηση του έργου. Έμμεσες επιπτώσεις είναι οι επιπτώσεις που προκύπτουν εκτός των εν λόγω έργων ή συστημάτων και μπορούν να επέλθουν μόνο μετά την υλοποίηση, αλλά είναι ευλόγως προβλέψιμες και συναφείς.

Για παράδειγμα, στα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα, σύμφωνα με τα κριτήρια «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» για την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων στο πλαίσιο του μέτρου B4.1 «Κατασκευή οικιστικών και μη οικιστικών κτιρίων», το νέο κτίριο πρέπει να ακολουθεί την ιεραρχία μετριασμού με τους εξής τρόπους:

- πρώτον, ελαχιστοποίηση της δέσμευσης γης και της χρήσης γης, της απώλειας αστικών χώρων πρασίνου και της σφράγισης του εδάφους μέσω του σχεδιασμού του έργου, για παράδειγμα με την αποδοτικότερη χρήση του υφιστάμενου κτιριακού χώρου για την παροχή κατοικιών υψηλής ποιότητας, την επανενεργοποίηση κενών, υποχρησιμοποιούμενων ή αχρησιμοποίητων εκτάσεων και την προτεραιοποίηση της χρήσης εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών εκτάσεων έναντι παρθένων εκτάσεων, της ανακύκλωσης του εδάφους και των λύσεων που βασίζονται στη φύση·
- δεύτερον, θέσπιση μέτρων μετριασμού, για παράδειγμα ενσωμάτωση πράσινων υποδομών, χρήση αυτόχθονων ειδών, διαπερατών υλικών, ή άλλων μέτρων για τη βελτίωση της διήθησης των υδάτων·

²³ Όπως οι αναλύσεις του κύκλου ζωής / η αξιολόγηση του κύκλου ζωής του συστήματος οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1221/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, περί της εκούσιας συμμετοχής οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS)] (ΕΕ L 342 της 22.12.2009, σ. 1).

²⁴ Η προσέγγιση αυτή ακολουθεί το άρθρο 17 («Σημαντική επιβάρυνση για τους περιβαλλοντικούς στόχους») του κανονισμού για την ταξινόμηση, το οποίο απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις της δραστηριότητας και των προϊόντων και υπηρεσιών που παρέχονται από την εν λόγω δραστηριότητα καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους.

- τρίτον, ως έσχατη λύση και σε περίπτωση υπολειπόμενων επιπτώσεων που δεν μπορούν να μετριαστούν, εφαρμογή μέτρων αποκατάστασης για την αντιστάθμιση της απώλειας αστικών χώρων πρασίνου και υπηρεσιών οικοσυστήματος. Τα μέτρα αποκατάστασης πρέπει να εφαρμόζονται σε τοπικό επίπεδο και να δημιουργούν τουλάχιστον ίση οικολογική αξία.

Ως εκ τούτου, τα κριτήρια «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» συνδυάζουν δράσεις για την αντιμετώπιση τόσο των άμεσων (π.χ. ελαχιστοποίηση της δέσμευσης γης και της χρήσης γης, της απώλειας αστικών χώρων πρασίνου και της σφράγισης του εδάφους) όσο και των έμμεσων επιπτώσεων (π.χ. με τη θέσπιση μέτρων για τη βελτίωση της διήθησης των υδάτων και τη μείωση των δυνητικών επιπτώσεων του κτιρίου στον υδρολογικό κύκλο, όπως υψηλότερη απορροή και μειωμένη διήθηση).

1.3.3 Πρόληψη φαινομένων εγκλωβισμού

Οι δραστηριότητες και τα περιουσιακά στοιχεία που συμμορφώνονται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» δεν θα πρέπει να οδηγούν σε φαινόμενα εγκλωβισμού που δεν συνάδουν με τους στόχους της ΕΕ για το κλίμα (π.χ. εγκλωβισμός στη χρήση άνθρακα σε σχέση με τη χρήση ορυκτών καυσίμων) ή να έχουν επιπτώσεις που υπονομεύουν τους μακροπρόθεσμους περιβαλλοντικούς στόχους, λαμβανομένης υπόψη της οικονομικής διάρκειας ζωής των εν λόγω δραστηριοτήτων ή περιουσιακών στοιχείων.

Για παράδειγμα, στα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα, αυτό εξηγεί τον λόγο για τον οποίο το μέτρο B8.3 «Εξοπλισμός που λειτουργεί αποκλειστικά με ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένης της εγκατάστασης αυτόνομων λεβήτων» θεωρείται ότι δεν συμμορφώνεται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».

1.3.4 Βέλτιστα διαθέσιμα επίπεδα περιβαλλοντικών και κλιματικών επιδόσεων

Για οικονομικές δραστηριότητες ή περιουσιακά στοιχεία για τα οποία υπάρχει τεχνολογικά και οικονομικά εφικτή εναλλακτική λύση με χαμηλό περιβαλλοντικό και/ή κλιματικό αντίκτυπο και/ή υψηλή ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, κατά την εκτίμηση των αρνητικών περιβαλλοντικών και/ή κλιματικών επιπτώσεων και/ή της χαμηλής ανθεκτικότητας κάθε δραστηριότητας ή περιουσιακού στοιχείου στην κλιματική αλλαγή θα πρέπει να αξιολογείται αν αυτή/-ό προκαλεί οποιαδήποτε σημαντική βλάβη σε απόλυτους όρους. Η προσέγγιση αυτή περιλαμβάνει την εξέταση των περιβαλλοντικών και/ή κλιματικών επιπτώσεων και/ή της ανθεκτικότητας της δραστηριότητας ή του περιουσιακού στοιχείου στην κλιματική αλλαγή, έναντι μιας κατάστασης που δεν έχει αρνητικές περιβαλλοντικές και/ή κλιματικές επιπτώσεις και/ή καμία μεταβολή της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή. Οι επιπτώσεις δεν αξιολογούνται έναντι των επιπτώσεων άλλης υφιστάμενης ή προβλεπόμενης δραστηριότητας την οποία μπορεί να αντικαταστήσει η εν λόγω δραστηριότητα ή το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο.

Για δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία για τα οποία δεν υπάρχει τεχνολογικά και οικονομικά εφικτή εναλλακτική λύση με χαμηλό περιβαλλοντικό και/ή κλιματικό αντίκτυπο και/ή υψηλή ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, η συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» θα πρέπει να αποδεικνύεται με την υιοθέτηση των βέλτιστων διαθέσιμων επιπέδων περιβαλλοντικών και/ή κλιματικών επιδόσεων στον εν λόγω τομέα²⁵.

Τα κριτήρια «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» που καθορίζονται για διάφορα μέτρα στο ειδικό για τις μεταφορές παράρτημα αποτυπώνουν την εφαρμογή της εν λόγω αρχής.

²⁵ Κατά περίπτωση, μπορεί να λαμβάνεται υπόψη η ειδική κατάσταση των μικρών νησιών και των εξόχως απόκεντρων περιοχών κατά τον προσδιορισμό των βέλτιστων διαθέσιμων επιπέδων περιβαλλοντικών και/ή κλιματικών επιδόσεων σε έναν τομέα.

- Το μέτρο T11 «Μηχανοκίνητα οχήματα που λειτουργούν με ορυκτά καύσιμα» ορίζει ότι τα εν λόγω κινητά περιουσιακά στοιχεία τα οποία «μπορούν να λειτουργούν αποκλειστικά με ορυκτά καύσιμα» θεωρείται ότι δεν συμμορφώνονται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Για τα εν λόγω προϊόντα, η εκτίμηση των επιπτώσεων σε απόλυτους όρους επιτρέπει να θεωρηθεί ότι ακόμη και τα πιο αποδοτικά οχήματα που λειτουργούν με ορυκτά καύσιμα δεν συμμορφώνονται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι υπάρχουν τεχνολογικά και οικονομικά εφικτές εναλλακτικές λύσεις με χαμηλό περιβαλλοντικό και/ή κλιματικό αντίκτυπο, οι οποίες περιλαμβάνονται επίσης στο παράρτημα (π.χ. οχήματα μηδενικών εκπομπών σε διαφορετικές κατηγορίες).
- Ωστόσο, το μέτρο T11 αναφέρει επίσης εξαιρέσεις, οι οποίες περιλαμβάνονται στο παράρτημα ως μέτρα (π.χ. T9, T10). Σύμφωνα με τις εξαιρέσεις αυτές, τα οχήματα χαμηλών εκπομπών διαφορετικών κατηγοριών θεωρείται ότι συμμορφώνονται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» «όταν τα οχήματα μηδενικών εκπομπών δεν αποτελούν οικονομικά προσιτή ή εφαρμόσιμη λύση».

1.3.5 Συνέπεια με τους πρωταρχικούς κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της νομοθεσίας της ΕΕ

Οι δραστηριότητες ή τα περιουσιακά στοιχεία που υποστηρίζονται θα πρέπει να συνάδουν με τους πρωταρχικούς κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους που ορίζονται στη νομοθεσία της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτόν, πρέπει να συνάδουν με τους στόχους της ΕΕ για κλιματική ουδετερότητα και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή²⁶ καθώς και με τους στόχους που ορίζονται στην περιβαλλοντική νομοθεσία της ΕΕ²⁷.

Για παράδειγμα, η αρχή αυτή εξηγεί τους λόγους για τους οποίους τα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα δεν περιλαμβάνουν κριτήρια «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής για διάφορες δραστηριότητες που θεωρούνται σύμφωνες με τους στόχους της ΕΕ για την κλιματική ουδετερότητα, όπως η T18. «Τροχαίο υλικό για σιδηροδρόμους, μετρό ή τραμ μηδενικών εκπομπών, συμπεριλαμβανομένων των κατασκευαστικών στοιχείων του» ή η E3. «Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας ή συμπαγωγή θερμότητας/ψύξης και ηλεκτρικής ενέργειας από συστήματα ηλιακής ενέργειας ή φωτοβολταϊκούς υβριδικούς ηλιακούς συλλέκτες στις περιοχές επιτάχυνσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας».

2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΒΑΣΕΩΝ

Η συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» μπορεί να επιτευχθεί με διάφορους εναλλακτικούς τρόπους:

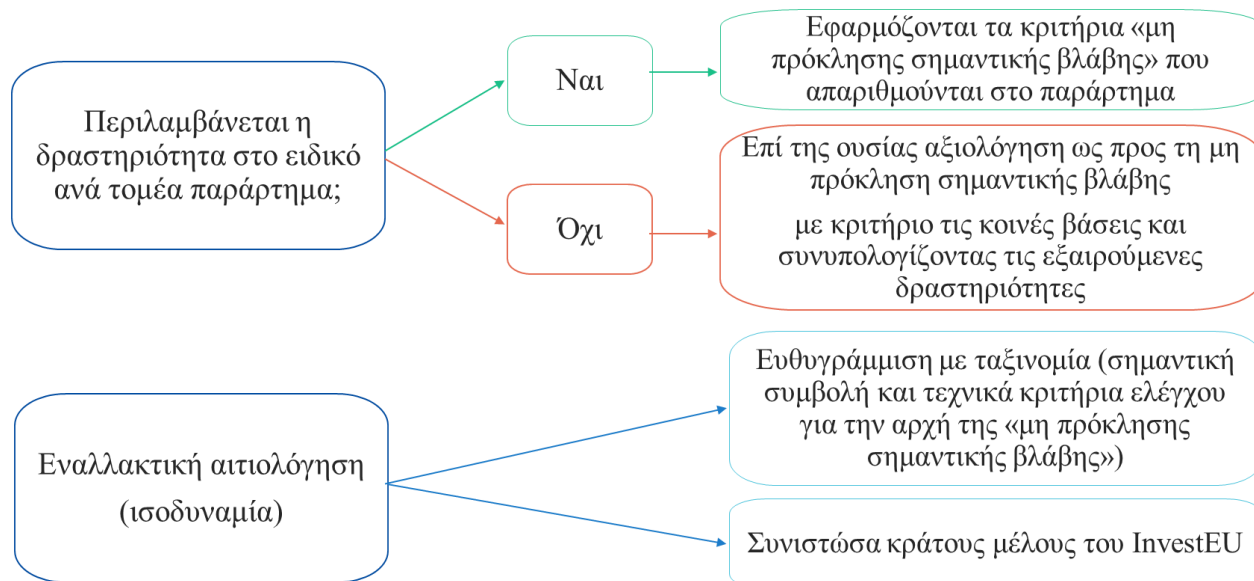
- οι δραστηριότητες και τα περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα (2.1.) θα πρέπει να συμμορφώνονται με την περιγραφή και τα κριτήρια της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»·

²⁶ Όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 401/2009 και (ΕΕ) 2018/1999 («ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα») στην περίπτωση πρόκλησης σημαντικής βλάβης στους στόχους για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σ' αυτήν.

²⁷ Βλ., για παράδειγμα, οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1) («οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα»), οδηγία 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών (ΕΕ L 312 της 22.11.2008, σ. 3) («οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα»), κανονισμός (ΕΕ) 2024/1991 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2024, για την αποκατάσταση της φύσης και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2022/869, PE/74/2023/REV/1 (ΕΕ L, 2024/1991, 29.7.2024), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj> («νομοθέτημα για την αποκατάσταση της φύσης»).

- οι δραστηριότητες και τα περιουσιακά στοιχεία που δεν περιλαμβάνονται στα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα (2.2.) θα πρέπει να συμμορφώνονται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» με την απόδειξη της συμμόρφωσης με τις κατευθυντήριες αρχές και με τη χρήση του καταλόγου των εξαιρούμενων δραστηριοτήτων και περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνεται στα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα, κατά περίπτωση·
- η συμμόρφωση των δραστηριοτήτων, είτε περιλαμβάνονται σε ειδικό ανά τομέα παράρτημα είτε όχι, με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» μπορεί να αποδειχθεί μέσω της ευθυγράμμισης με τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου της ταξινόμιας της ΕΕ για τη σημαντική συμβολή και την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», κατά περίπτωση (2.3.)·
- τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που υλοποιούνται στο πλαίσιο της συνιστώσας κράτους μέλους του InvestEU πρέπει να πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις (2.4.)·
- η εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» σε μέτρα πέραν των επενδύσεων εξετάζεται σε ειδική ενότητα (2.5.).

Το παρακάτω δεντροδιάγραμμα αποφάσεων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για κάθε μέτρο ή επένδυση που καλύπτεται από το ΚΣΚ

Για όλες τις προσεγγίσεις, κατά περίπτωση, θα πρέπει να περιλαμβάνονται ειδικές προϋποθέσεις «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στα ορόσημα και στους στόχους που σχετίζονται με το μέτρο ή την επένδυση, ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα για τα ΚΣΚ [C(2025) 881].

Όταν μια δραστηριότητα ή ένα περιουσιακό στοιχείο περιλαμβάνεται σε ειδικό ανά τομέα παράρτημα

Στα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης περιγράφονται δυνητικές δραστηριότητες ή περιουσιακά στοιχεία (μη εξαντλητικά) που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα και, κατά περίπτωση, παρατίθενται τα κριτήρια «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» που θα πρέπει να εφαρμόζονται για τη συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Τα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα εφαρμόζουν τις κοινές βάσεις που περιλαμβάνονται στην ενότητα 1, ιδίως τις κατευθυντήριες αρχές. Τα παραρτήματα παρέχουν

επεξηγηματικά στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την απόδειξη της συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Τα παραρτήματα περιλαμβάνουν τρεις κατηγορίες δραστηριοτήτων.

- **Δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία χωρίς πρόσθετη προϋπόθεση «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».** Όσον αφορά τις δραστηριότητες ή τα περιουσιακά στοιχεία που θεωρούνται από τη φύση τους συμμορφούμενα ή που έχουν χαμηλό, αμελητέο ή μη πραγματικό ή προβλέψιμο αντίκτυπο στους έξι περιβαλλοντικούς στόχους του κανονισμού για την ταξινόμηση, η συμμόρφωση με την περιγραφή της δραστηριότητας ή του περιουσιακού στοιχείου στο παράρτημα αρκεί για τη συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Στα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα δεν καθορίζονται πρόσθετα κριτήρια «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» για τις εν λόγω δραστηριότητες ή περιουσιακά στοιχεία και η συμμόρφωση με τη νομοθεσία της ΕΕ, κατά περίπτωση, διασφαλίζει τη συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» για τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους. Περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, δραστηριότητες ή περιουσιακά στοιχεία με πολύ χαμηλό ή αμελητέο περιβαλλοντικό αντίκτυπο, τα οποία, από τη φύση τους, ενέχουν χαμηλό κίνδυνο για το περιβάλλον, όπως ορισμένες κοινωνικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Για ορισμένες δραστηριότητες ή περιουσιακά στοιχεία με πολύ χαμηλό ή αμελητέο περιβαλλοντικό αποτύπωμα ενδέχεται να απαιτείται η εκτέλεση σχετικών δραστηριοτήτων που έχουν περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Στις περιπτώσεις αυτές, θα πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» που συνδέονται με τη δραστηριότητα ή οποία που έχει περιβαλλοντικό αποτύπωμα (βλ. κατηγορίες κατωτέρω). Για παράδειγμα, εάν για τη διοργάνωση εκστρατείας ευαισθητοποίησης (χαμηλός ή αμελητέος περιβαλλοντικός αντίκτυπος) απαιτείται η αγορά οχήματος, η αγορά του οχήματος θα πρέπει να πληροί τα κριτήρια «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» που περιγράφονται λεπτομερώς στο παράρτημα που αφορά τις μεταφορές για τη σχετική δραστηριότητα.
- **Δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία με προϋποθέσεις «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».** Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει περιουσιακά στοιχεία ή δραστηριότητες για τα οποία μπορεί να αναμένεται σημαντική βλάβη σε έναν ή περισσότερους περιβαλλοντικούς στόχους εάν δεν πληρούνται τα κριτήρια «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Για τους υπόλοιπους περιβαλλοντικούς στόχους χωρίς προϋποθέσεις «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης», θεωρείται ότι η νομοθεσία της ΕΕ αρκεί για να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Για να διασφαλιστεί ότι οι εν λόγω δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία συμμορφώνονται με τις κοινές βάσεις (ενότητα 1.), απαιτείται η εκπλήρωση των κριτηρίων «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Τα κριτήρια «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» και οι πιθανές συνοδευτικές δράσεις παρέχονται στα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης.
- **Εξαιρούμενες δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία.** Τα περιουσιακά στοιχεία ή οι δραστηριότητες που θεωρείται ότι προκαλούν σημαντική βλάβη σε οποιονδήποτε από τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους του κανονισμού για την ταξινόμηση δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι συμμορφώνονται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Οι εν λόγω δραστηριότητες ή περιουσιακά στοιχεία θεωρείται ότι προκαλούν φαινόμενα εγκλωβισμού ή έχουν αντίκτυπο που δεν συνάδει με τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της ΕΕ (βλ. 1.3.3).

Ανάλογα με το μέτρο ή την επένδυση και την απόφαση της Επιτροπής σχετικά με το αντίστοιχο σχέδιο, η Επιτροπή αναμένει ότι το μεγαλύτερο μέρος της οικείας επαλήθευσης θα διενεργείται στο πρώτο ορόσημο

ή στόχο²⁸. Τα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα, κατά περίπτωση, παρέχουν επίσης ενδεικτικό κατάλογο στοιχείων για κάθε κριτήριο «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» με σκοπό την απόδειξη της συμμόρφωσης με την αρχή. Ωστόσο, τα στοιχεία αυτά δεν είναι υποχρεωτικά, καθώς ο δικαιούχος μπορεί να αποδείξει τη συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» παρέχοντας παρόμοια ή ισοδύναμα στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων ΕΠΕ, ΣΠΕ ή του ελέγχου βιωσιμότητας / ενίσχυσης της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή (βλ. ενότητα 1.2.), εφόσον αποδεικνύεται αποτελεσματικά η συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».

2.1. Δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία που δεν περιλαμβάνονται σε ειδικό ανά τομέα παράρτημα

Οι δραστηριότητες που δεν απαριθμούνται στα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις κοινές βάσεις που καθορίζονται στην ενότητα 1.

Στην πράξη, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποδεικνύουν τη συμμόρφωση παρέχοντας αξιολόγηση ως προς τη μη πρόκληση σημαντικής βλάβης, χρησιμοποιώντας τη δομή του πίνακα 1 κατά την υποβολή των οικείων ΚΣΚ. Πρώτον, η αξιολόγηση θα πρέπει να επιβεβαιώνει ότι οι δραστηριότητες ή τα περιουσιακά στοιχεία δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο των εξαιρούμενων δραστηριοτήτων και περιουσιακών στοιχείων από τα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα. Δεύτερον, η αξιολόγηση θα πρέπει να οδηγεί στο συμπέρασμα ότι «δεν» προκαλείται σημαντική βλάβη σε οποιονδήποτε από τους περιβαλλοντικούς στόχους της κεντρικής στήλης και θα πρέπει να παρέχει επεξήγηση και αιτιολόγηση του σκεπτικού στην τρίτη στήλη. Τα κράτη μέλη, για να διασφαλίζουν ότι οι δραστηριότητες και τα περιουσιακά στοιχεία συμμορφώνονται με τις κοινές βάσεις της ενότητας 1, μπορούν να χρησιμοποιούν συνοδευτικά μέτρα και επενδύσεις.

Όπου απαιτείται, θα πρέπει να παρέχονται περαιτέρω αναλύσεις και/ή δικαιολογητικά έγγραφα για την τεκμηρίωση των απαντήσεων στον κατάλογο των ερωτήσεων του πίνακα²⁹. Εάν η απουσία σημαντικής βλάβης δεν μπορεί να δικαιολογηθεί και να επαληθευτεί από την Επιτροπή, οι δραστηριότητες ή τα περιουσιακά στοιχεία δεν μπορούν να θεωρηθούν ότι συμμορφώνονται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης».

Πίνακας 1: Κατάλογος σημείων ελέγχου για την αξιολόγηση ως προς τη μη πρόκληση σημαντικής βλάβης

Ερώτηση	Ναι/Όχι	Αιτιολόγηση της απουσίας σημαντικής βλάβης, λαμβανομένων υπόψη των βάσεων που καθορίζονται στην ενότητα 1.
Εξαιρούμενες δραστηριότητες και εξαιρούμενα περιουσιακά στοιχεία: Περιλαμβάνεται η δραστηριότητα ή το περιουσιακό στοιχείο στον κατάλογο των εξαιρούμενων δραστηριοτήτων και περιουσιακών στοιχείων οποιουδήποτε ειδικού ανά τομέα παραρτήματος;		Εάν η απάντηση είναι θετική, το μέτρο αυτό δεν θα θεωρηθεί ότι συμμορφώνεται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα.

²⁸ Βλ. περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με τον τρόπο αξιολόγησης των προϋποθέσεων «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στις κατευθυντήριες γραμμές για τα ΚΣΚ [C(2025) 881].

²⁹ Η διαδικασία αυτή βασίζεται στη διαδικασία που χρησιμοποιείται στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, όπως περιγράφεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της “μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης” στο πλαίσιο του κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» [C(2023) 6454 final].

Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής: Αναμένεται να οδηγήσει η δραστηριότητα ή το περιουσιακό στοιχείο σε σημαντικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου;		
Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή: Αναμένεται να οδηγήσει η δραστηριότητα ή το περιουσιακό στοιχείο σε αυξημένο αρνητικό αντίκτυπο των υφιστάμενων και των αναμενόμενων μελλοντικών κλιματικών συνθηκών στο ίδιο το μέτρο ή σε ανθρώπους, φυσικούς πόρους ή περιουσιακά στοιχεία;		
Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων: Η δραστηριότητα ή το περιουσιακό στοιχείο αναμένεται να είναι επιβαρυντικά: i) για την καλή κατάσταση ή για το καλό οικολογικό δυναμικό των υδατικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων; ή ii) για την καλή περιβαλλοντική κατάσταση των θαλάσσιων υδάτων;		
Μετάβαση σε κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης: Η δραστηριότητα ή το περιουσιακό στοιχείο αναμένεται: i) να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της παραγωγής, της αποτέφρωσης ή της διάθεσης αποβλήτων, με εξαίρεση την αποτέφρωση μη ανακυκλώσιμων επικίνδυνων αποβλήτων; ή ii) να οδηγήσει σε σημαντικές ανεπάρκειες ως προς την άμεση ή έμμεση χρήση φυσικών πόρων ³⁰ σε οποιοδήποτε στάδιο του κύκλου ζωής του, οι οποίες δεν ελαχιστοποιούνται με κατάλληλα μέτρα; ή iii) να προκαλέσει σημαντική και μακροπρόθεσμη βλάβη στο περιβάλλον όσον αφορά την κυκλική οικονομία ³¹ ;		
Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης: Αναμένεται να οδηγήσει η δραστηριότητα ή το περιουσιακό στοιχείο σε σημαντική αύξηση των εκπομπών		

³⁰ Οι φυσικοί πόροι περιλαμβάνουν την ενέργεια, τα υλικά, τα μέταλλα, το νερό, τη βιομάζα, τον αέρα και το έδαφος.

³¹ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον στόχο που αφορά την κυκλική οικονομία, ανατρέξτε στην αιτιολογική σκέψη 27 του κανονισμού για την ταξινόμηση.

ρύπων ³² στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος;		
<i>Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων: Η δραστηριότητα ή το περιουσιακό στοιχείο αναμένεται να είναι: i) σε σημαντικό βαθμό επιβαρυντικό για την καλή κατάσταση³³ και την ανθεκτικότητα των οικοσυστημάτων; ή ii) επιβαρυντικό για την κατάσταση διατήρησης οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι ενωσιακού ενδιαφέροντος;</i>		

Η αιτιολόγηση μπορεί, για παράδειγμα, να βασιστεί σε οποιοδήποτε από τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) η δραστηριότητα ή το περιουσιακό στοιχείο έχει, από τη φύση της/του, μηδενικές ή ασήμαντες προβλέψιμες επιβλαβείς επιπτώσεις στον περιβαλλοντικό στόχο σύμφωνα με τις κατευθυντήριες αρχές που παρατίθενται στην επιμέρους ενότητα 1.3., και, ως εκ τούτου, θεωρείται ότι συμμορφώνεται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» για τον εν λόγω στόχο·
- β) η υπό παρακολούθηση δραστηριότητα ή περιουσιακό στοιχείο υποστηρίζει με συντελεστή 100 %³⁴ έναν στόχο κλιματικής αλλαγής ή έναν περιβαλλοντικό στόχο, και, συνεπώς, θεωρείται ότι συμμορφώνεται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» για τον σχετικό στόχο·
- γ) η δραστηριότητα πληροί τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που καθορίζονται στις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις για τη συμπλήρωση του κανονισμού για την ταξινόμηση όσον αφορά τη «σημαντική συμβολή» σε έναν από τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους και, επομένως, θεωρείται ότι συμμορφώνεται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα για τον σχετικό στόχο·
- δ) τα αποτελέσματα της ΕΠΕ, της ΣΠΕ, του ελέγχου βιωσιμότητας ή της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή, όπως προσδιορίζονται στην ενότητα 1.2.

Οι ανωτέρω αιτιολογήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν για έναν ή περισσότερους στόχους, κατά περίπτωση. Εάν δεν καλύπτουν όλους τους στόχους, πρέπει να παρέχεται αιτιολόγηση της συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» για τους άλλους στόχους.

2.2. Δραστηριότητες ευθυγραμμισμένες με τη σημαντική συμβολή της ταξινόμησης της ΕΕ και τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»

Για τους σκοπούς του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης, μια δραστηριότητα θεωρείται ότι συμμορφώνεται με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα

³² Ως ρύπος νοείται ουσία, κραδασμός, θερμότητα, θόρυβος, φως ή άλλη πρόσμειξη που βρίσκεται στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος που ενδέχεται να βλάψει την ανθρώπινη υγεία ή το περιβάλλον, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 10) του κανονισμού για την ταξινόμηση.

³³ Σύμφωνα με το άρθρο 2 σημείο 16) του κανονισμού για την ταξινόμηση, ως «καλή κατάσταση» σε σχέση με ένα οικοσύστημα νοείται ένα οικοσύστημα που είναι σε καλή φυσική, χημική και βιολογική κατάσταση ή έχει καλή φυσική, χημική και βιολογική ποιότητα και που διαθέτει ικανότητα αυτοαναπαραγωγής ή αυτοαποκαλούμενης της ισορροπίας, στο οποίο δεν τίγονται η σύνθεση των ειδών, η δομή των οικοσυστημάτων και οι οικολογικές λειτουργίες.

³⁴ Για την παρακολούθηση των δαπανών του Κοινωνικού Ταμείου για το Κλίμα θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί η μεθοδολογία που παρατίθεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (αιτιολογική σκέψη 23 του κανονισμού για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα).

εάν συμμορφώνεται με τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου για τη σημαντική συμβολή και τη μη πρόκληση σημαντικής βλάβης βάσει κατ' εξουσιοδότηση πράξης για την ταξινόμηση της EE³⁵ σύμφωνα με τα ακόλουθα άρθρα του κανονισμού για την ταξινόμηση³⁶: άρθρο 10 παράγραφος 3 για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, άρθρο 11 παράγραφος 3 για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, άρθρο 12 παράγραφος 2 για τη βιώσιμη χρήση και την προστασία των υδάτων και των θαλάσσιων πόρων, άρθρο 13 παράγραφος 2 για τη μετάβαση προς την κυκλική οικονομία, άρθρο 14 παράγραφος 2 για την πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης και άρθρο 15 παράγραφος 2 για την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

2.3. Χρηματοπιστωτικά προϊόντα που υλοποιούνται στο πλαίσιο της συνιστώσας κράτους μέλους του InvestEU

Για τους σκοπούς των χρηματοπιστωτικών προϊόντων που υλοποιούνται στο πλαίσιο της συνιστώσας κράτους μέλους σύμφωνα με τον κανονισμό InvestEU, όπως αναφέρεται στο άρθρο 11 παράγραφος 4 του κανονισμού για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα, η Επιτροπή θεωρεί ότι η εφαρμογή των τεχνικών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τον έλεγχο βιωσιμότητας για το ταμείο InvestEU (2021/C 280/01) σε συνδυασμό με την εφαρμογή των συναφών πολιτικών του εταίρου υλοποίησης που αφορούν την υλοποίηση του ταμείου InvestEU (ιδίως το πλαίσιο για την περιβαλλοντική και κοινωνική βιωσιμότητα της ΕΤΕπ, ο «Χάρτης πορείας για την κλιματική τράπεζα 2021-2025» του Ομίλου ΕΤΕπ και τα έγγραφα «Περιβαλλοντική και κοινωνική πολιτική για το 2019» και «Μεθοδολογία για τον καθορισμό της ευθυγράμμισης της ΕΤΑΑ με τη συμφωνία του Παρισιού» της ΕΤΑΑ) επαρκούν για να αποδειχθεί η απουσία σημαντικής βλάβης σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 3 του κανονισμού για το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα.

Οι συμβάσεις εγγύησης για τους εταίρους υλοποίησης, εκτός του ομίλου της ΕΤΕπ και της ΕΤΑΑ, θα πρέπει να περιλαμβάνουν διατάξεις, κατά περίπτωση, ώστε να ευθυγραμμίζονται με τα τεχνικά κριτήρια ελέγχου που ορίζονται στις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σχετικά με την ταξινόμηση για τον σχετικό περιβαλλοντικό στόχο ή να έχουν παρόμοια κριτήρια με την πολιτική του ομίλου ΕΤΕπ που αναφέρεται ανωτέρω ή να εφαρμόζουν τις συνολικές διατάξεις της τεχνικής καθοδήγησης σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» βάσει του κανονισμού για το Κοινωνικό ταμείο για το Κλίμα.

2.4. Διάκριση μεταξύ μέτρων και επενδύσεων που στηρίζονται από το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα

Τα μέτρα, σύμφωνα με τον ορισμό τους στις κατευθυντήριες γραμμές για τα ΚΣΚ, έχουν ειδικά χαρακτηριστικά σε σύγκριση με τις επενδύσεις. Για ορισμένα μέτρα, μπορεί να είναι δυσκολότερο να ποσοτικοποιηθεί η άμεση και πρωτογενής έμμεση επίπτωσή τους. Από τη μία πλευρά, τα μέτρα σε ορισμένους τομείς, συμπεριλαμβανομένων της στέγασης, των μεταφορών και της ενέργειας, έχουν τη δυνατότητα να συμβάλουν σημαντικά στην πράσινη μετάβαση, ωστόσο μπορούν επίσης να συνεπάγονται κίνδυνο σημαντικής επιβάρυνσης για ορισμένους περιβαλλοντικούς στόχους, ανάλογα με τον τρόπο σχεδιασμού τους. Από την άλλη πλευρά, τα μέτρα σε άλλους τομείς (π.χ. δραστηριότητες ενημέρωσης, εκπαίδευσης, ευαισθητοποίησης και παροχής συμβουλών, προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία) είναι πιθανό να συνεπάγονται περιορισμένο κίνδυνο περιβαλλοντικής βλάβης, ανεξάρτητα από τη δυνητική συμβολή τους στην πράσινη μετάβαση.

³⁵ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2021/2139 της 4ης Ιουνίου 2021 (ΕΕ L 442 της 9.12.2021, σ. 1) (κατ' εξουσιοδότηση πράξη για το κλίμα) και κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2023/2486 της 27ης Ιουνίου 2023 (ΕΕ L, 2023/2486, 21.11.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/2486/oj) (κατ' εξουσιοδότηση πράξη για το περιβάλλον).

³⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (PE/20/2020/INIT) (ΕΕ L 198 της 22.6.2020, σ. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>) (κανονισμός για την ταξινόμηση των επενδύσεων).

Συνεπώς, η αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» θα πρέπει να εφαρμόζεται κατά περίπτωση στα μέτρα που χρηματοδοτούνται από το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα, σύμφωνα με το παρόν έγγραφο καθοδήγησης. Όταν ένα μέτρο μπορεί να αναπαραγάγει τον αναμενόμενο αντίκτυπο μιας δραστηριότητας / ενός περιουσιακού στοιχείου που υπόκειται στην αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (π.χ. δημιουργία φορολογικού κινήτρου για την αγορά ηλεκτρικών οχημάτων), θα πρέπει να εφαρμόζονται τα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα (βλ. 2.1.). Ελλείψει κάλυψης στα ειδικά ανά τομέα παραρτήματα, θα πρέπει να συμπληρώνεται ο πίνακας που παρέχεται στην ενότητα 2.2, ακόμη και αν το μέτρο δεν αναμένεται να προκαλέσει σημαντική βλάβη. Επίσης, είναι πάντα δυνατή η εφαρμογή των κριτηρίων ταξινόμιας της ΕΕ σύμφωνα με την ενότητα 2.3.
